

Kutatási jelentés az Anubisz Barlangkutató Csoport és az Adrenalin Barlangkutató Egyesület 2008. évi kutató tevékenységéről

Bevezetés

Az Anubisz és az Adrenalin Barlangkutató Csoportok 2007 év őszétől kezdtek közös kutatási objektumoknál dolgozni. A két csoport kutatóit már évtizedes jó kapcsolat kötötte össze. Ezután jutottunk arra a gondolatra, hogy az eddigi pusztán túrázásra szorított együttműködést a kutatás területén is kamatoztassuk. Így kértük meg a kutatási engedélyeket összesen kilenc barlangra, illetve barlang indikációra. Ezek, és a barlangokban történt munkák időbeni eloszlása:

- ***-Hosszú-hegyi új (Kristályos) barlang- 3 kutatási alkalom***
- ***-Hárs-hegyi Szent Miklós-barlang- 3 kutatási nap***
- ***-Hárs-hegyi gömbfülke (indikáció)- 4 kutatási nap***
- ***-Pilis-oldali kigőzölgés- 4 kutatási nap***
- ***-Nagy Szopláki (V. számú) víznyelő- 3 kutatási nap***
- ***-Avaros-barlang- 15kutatási nap***
- ***-Ferenc-hegyi kigőzölgés-5 kutatási nap***
- ***-Klastrom-szírti kigőzölgés- 2 kutatási nap***
- ***-Klastrom-szírti kis beszakadás-2 kutatási nap***

Fenti kutatási objektumok mellett az Anubisz Barlangkutató Csoport már kutatási engedéllyel rendelkező, alábbi munkahelyén dolgoztunk közösen:

- ***Pilisszentkereszt-szurdoki víznyelő- 10 kutatási nap***

Ezek közül harminc egynapos, és két kétnapos alkalom volt. A munkán átlagosan a két csoportból összesen 4-10 fő vett részt. Egy kutatási napon átlagosan 6 órát töltöttünk el a tevékenységgel.

A két csoport adatai:

Anubisz Barlangkutató Csoport (Speleosport Bt.), 1094 Budapest, Balázs Béla u. 30.
Adrenalin Barlangkutató Egyesület, 1116 Budapest, Budapest, Karcag u. 3.

A kutatásvezetők adatai:

Kocsis András (Speleosport Bt.)	Lakcíme:	1094 Budapest, Balázs Béla u. 30.
Túri Zoltán, Kut. vezetői eng. száma: 130.	Lakcíme:	1033 Budapest, Harrer P. 18.

Hosszú-hegyi új (Kristályos) barlang

A barlang a Hosszú-hegy ÉNy-i oldalán, a gerinc vonalától DK-re, egy kis kőfejtő talpszintjén található. A Pilisszántót Pilisszentkeresztel összekötő műút legmagasabb pontján indul a hegyen keresztül egy széles dózer út, melyen a zöld turistajelzés is halad. Ezen az úton kb. 400 méter megtétele után a zöld jelzés elkanyarodik jobbra. Itt találjuk az erdőben a kis kőfejtőt, melyben hátul, a bal oldalon található az üreg. A kőfejtő falán igen szép tetraédes, 2-3 centiméter nagyságú kalcitkristályok, és a talpszinten egy kisebb üreg, valamint igen hideg levegő hívta fel a figyelmet egy esetleges barlang jelenlétére.

A feltárt barlang leírása

Adatok

Jelenlegi hossz: kb. 17 méter

Jelenlegi mélység: 1,5 méter

Jelenlegi magasság: kb.2 méter

Genetika

A barlang jelenlegi formájának kialakulása legalább három fázisra bontható. Első szakaszban keveredési korróziós, illetve hévizes tevékenység fejtette ki hatását. Ebben a szakaszban történt az üregesedés. A víz egyértelműen a jelen lévő repedéseket tágította, formálta. A következő szakaszban a stagnáló, lassan apadó víz vékonypados, meszes agyagrétegeket halmozott fel, valamint megindult az üreg falain a kristályosodás. A harmadik szakaszban a repedéseken a lefelé szivárgó víz a járat talpán azokat tágítani kezdte, jellegzetesen kicsipkázta, majd teljesen elzárta, egy pont kivételével. Itt azonban a víz útját egy kb. 4-5 cm széles, eddig bizonytalan mélységű repedés jelzi. A befoglaló kőzet Dachsteini mészkő, Hárshegyi oligocén homokkő fedő alatt.

Klíma viszonyok

A bejáratnál részben a külső levegő érvényesül. A belső szakaszokon a végponton lassú, de állandó légcseré tapasztalható. A középső részekben viszont időnként - a külső levegő függvényében - időnként „áll” a levegő, pára képződik. Pontos, hosszú távú klímamérést még nem végeztünk, de alkalmi mérések alapján 6-8 Celsius hőmérséklet jellemző.

A barlangban végzett munka

A barlangban idén sajnos csak három alkalommal dolgoztunk, összesen 22 munkaórán. Az üreg feltárása, a kitöltés kitermelése igen könnyen haladt. Jelenleg a munka a barlang végpontján a járatban felhalmozódott kitöltés kitermelésére szorítkozott. A jelenlegi végponton egy kb. másfél méter emelkedés után egy szép gömbfülkében vagyunk, ahol a talpszint süllyesztése a következő feladat.

További tervek

A 2009-es évben tovább folytatjuk a kitöltés kitermelését.

Hárs-hegyi Szent Miklós-barlang

A Szent Miklós-barlang Budapest területén, a második kerületben található, a Nagy-hárs-hegy Ny-DNy-i oldalán található kőfejtőtől mintegy 250 méterre K-ÉK-re helyezkedik el. Az üreget a kőfejtőt megkerülő ösvényről lehet megközelíteni. A barlangot a 90-es évek elején az Acheron Barlangkutató Csoport kutatta. A végpont egyértelműen huzatol, a levegő elég hamar cserélődik. Ez, és a könnyű megközelíthetőség miatt vetődött föl a barlang kutatásának gondolata.

A barlangban végzett munka

A barlangra összesen három kutatási napot tudtunk idén szánni. Ez összesen 16 órát jelentett. Az itt végzett tevékenység tulajdonképp a két végpont közül a bal oldali tágítására, mélyítésére szorítkozott. A jobb oldali végponton a régi (Acheron) bontási pont megközelítését egy, azóta beomlott szikla nehezíti. Időnként kirándulók, kutyasétáltatók faágat, stb. dobálnak be a barlangba, így azt rendszeresen „takarítjuk” is.

További tervek

Egyelőre folytatjuk a bontást a baloldalon. A jobb oldalon a problémát a járatot bezáró kő okozza. Ezt a teljes tisztítás után patronozással szándékozzuk eltávolítani.

Hárs-hegyi gömbfülke (indikáció)

A barlang indikáció Budapest területén, a második kerületben található, a Nagy-hárs-hegy Ny-DNy-i oldalán található kőfejtő meddőhányója alatt, mintegy 50 méterre - DNy-i irányban helyezkedik el. Egy körülbelül 2 méter átmérőjű, 3 méter hosszú, gömbfülke jellegű üreg, a hegylábi törmelékben, később oligocén homokkőben, melynek végpontján kibukkan a mészkő. Az üreget a hárshegyi turista-körútról lehet megközelíteni. Az objektumot hivatalosan idáig nem kutatták. Méretei, és a könnyű megközelíthetőség miatt vetődött föl a barlang kutatásának gondolata.

A barlangban végzett munka

A tárgyévben több alkalommal próbáltunk bejutni az üregbe. Sajnálatos módon az üreget jelenleg egy kb. 4-6 fős, hajléktalanokból álló csoport lakja. Próbálkozásaink idáig hogy bejussunk nem sikerült. A január-februári hidegebb időszakban tettünk a kutatásra újabb kísérleteket. Reményeink beváltak, elkezdtük tisztogatni az üreget, azonban a jó idő beköszöntével időszakonként újból megjelentek a lakók. Ebben az esetben munkánk sziszifuszi jelleget kezd öltetni.

Nagy Szopláki (V. számú) víznyelő

A tárgyévben a víznyelő környékét kitisztítottuk, és megvizsgáltuk a tíz évvel ezelőtti bontás utáni állapothoz képest a jelenlegit. Összesen három alkalommal dolgoztunk, mintegy 18 órát, négy fővel. A régi víznyelő aknát az utolsó bontások alkalmával a felszínre nyitottuk, de a munkák bizonytalan ideig történő szüneteltetése miatt még 1990-es évek közepén be is fedtük.

A régi kutatóakna mellett, a volt barlangi akna tetejében kezdtük el az új kutatóaknát mélyíteni. Jelenleg kb. másfél méter mélységben tartunk. Egyelőre szükségtelen ácsolni, mivel a falak megbízhatóak, stabilak. Ezt a barlang elérésekor szándékozunk kiépíteni.

További tervek

Jelenleg a folytatás a kutatóakna mélyítésére szorítkozik. A régi akna elérésekor a kutatóaknát biztosítjuk, majd folytatjuk a haladást lefelé, a régi feltárt járatokban.

Pilis-oldali kigőzölgés

A kigőzölgés Pest megyében, Pilisszentkereszt községhez közelálló, Pilis-hegyen található, a hegy csúcsától É-ÉNy-i irányban, mintegy 400-450 méter távolságban, a hegyoldalon a csúcstól számított egyes és kettes nyiladék között a hegyoldalban. Tengerszint feletti magassága kb. 600 méter.

Négy napot dolgoztunk három fővel, összesen 25 órát. Az objektum megbontása után elkezdünk befelé haladni, a hegybe. Jelenleg a felszínen kb. két méter vastag törmelékzóna található. Ezt harántoltuk, és felül elértük a szálkövet. A legnagyobb gondot azonban a törmelék folyamatos folyása okozza. Hiába erősítettük meg a vágat két oldalát, az őszi esőzések állandó jelleggel begörgetik a törmeléket.

További tervek

A vágat két oldalának stabilabb megerősítése után a tetejét is be szeretnénk fedni, a kövekkel történő feltöltődést megakadályozandó. Utána más folyamatosabban haladhat a munka, nem szükséges minden alkalommal kitakarítani a bontást.

Pilisszentkereszt-szurdoki víznyelő

A tárgyévben a barlangban összesen tizenkét fővel, tíz alkalommal, mintegy 74 munkaórát dolgoztunk.

Sikerült kitermelni a besuvadt depót. Ezután tovább mélyítettük a járatot, és jelenleg a hátsó fal, melyen a függőleges repedés szépen mutatja az irányt, lassan elkezdett hátrafelé emelkedni. Kb. húsz centi magas, másfél méter hosszú, befelé tartó járat nyílt meg, enyhén lejtős törmelékkal. A légmozgás változatlanul erős, és a termelés változatlanul jó ütemben halad.

További tervek

Jelenleg a folyamatosan lefelé, és oldalra tartó járatból kell kitermelni a törmeléket. Mivel úgy tűnik, hogy most már egyértelműen elindult oldalirányban az akna, remélhetőleg hamarosan bejutunk a nyílt, szabad járatokba. Az akna oldalán idáig felhalmozott törmeléket teljesen ki kell termelnünk, mivel egy újabb ácsolattal való megtámasztása további suvadásokat eredményezhet, és emiatt rendkívül balesetveszélyes.

Avaros-barlang

Az objektum ismertetése:

A barlang Pest megyében, Klastrompuszta községhez közelálló, Klastrom-szirteken található, a szirt felső peremétől kb. 25 méterrel lejjebb, annak jobb oldalán. Az engedély kikérésekor a barlang egy kb. 35 méter hosszú volt, több kisebb teremből, és az ezeket összekötő szűk kuszodákból állt. A végpont egy szűk, lépcsőzetes, de ember számára járható akna, melyből igen erőteljes, pulzáló huzat áramlik, váltakozó irányban. A ledobott kövek 5-7 másodpercig időnként pattanva zuhantak, a hang alapján egy tágasabb aknában.

Adatok

Jelenlegi hossz: kb. 250 méter

Jelenlegi mélység: 30 méter

Jelenlegi magasság: kb. 2,5 méter

A barlangban végzett munka

Nevezett objektumban tizenöt alkalommal, összesen 13 fő vett részt, mintegy 86 munkaórában.

A végpontot jelentő függőleges, kb. két méter mély cső alja derékszögben elkanyarodott, és egy ovális ablakba torkollik. Az ablak alját képező, mintegy tíz centiméter széles küszöböt átvésve megnyílt az út a további járatok felé.

Az új járatszakaszok becsült összes hossza 200 méter, mélysége mintegy 30 méter. Formakincsét tekintve jellemzőek a gömbfülkék, visszaoldott jellegű kristálykiválások. A járatok irányánál megfigyelhetőek a markáns repedések, tektonikus vonalak. Ez legdominánsabban az M5-nek nevezett, mintegy 37 méter hosszúságú, átlagosan 3-5 méter – helyenként 10 magasságú, és 2-3 méter szélességű folyosószakaszon figyelhető meg. Jelenleg három továbbjutásra alkalmas végpontot találtunk. Mindegyiknél egyértelmű légmozgás tapasztalható.

- Az egyes számúnál a jellemző kitöltés nagyobb méretű kövekből álló törmelék. Itt a járat szabadon halad ferdén lefelé, átlagosan másfél méter szélesen, egy méter magasan, kb. 15 méter hosszan. A kutatás a kövek folyamatos oldara pakolására szorítkozik.
- A kettes számú az M5-ös folyosó végén felfelé, egy kürtő, melybe kb. öt méter magasba látni be. Tetejét összeállt kövek alkotják, azonban mintha oldalra járat indulna. Itt a kürtő kimászása után lehet dönteni a további kutatás lehetőségeiről.
- A hármas pont az említett kürtő alatt lefelé, egy körülbelül tíz méter mély akna aljában, oldalirányban található. Itt agyagos kitöltést találunk, légréssel, melyből szintén egyértelmű légmozgás tapasztalható.

A barlangban denevéropulációt nem találtunk. Az új szakaszok merőlegesen a Klastrom-szirtekre, a hegy felé tartanak, szinte nyílegyenesen.

További tervek

További elsődleges feladataink a továbbjutáson kívül, a barlang pontos felmérése, valamint fotódokumentáció, illetve további feltárások esetén a barlang lezárása, melynek tervezését elkezdtük.

Ferenc-hegyi kigőzölgés

Az objektum ismertetése:

A kigőzölgés Budapest területén, a második kerületben található, a Ferenc-hegy tömbjének tetején. A Ferenc-hegy Ny-i oldalán lévő parkoló végéből a turistaúton (zöld háromszög) haladva 150 m után jobbra 10 m-re található, a mintegy 5- 7 m hosszú kb. 60 cm széles ÉNy-DK irányú, egyértelmű kigőzölgés.

A végzett munka ismertetése

Az objektumnál összesen öt alkalommal, 8 fő dolgozott, 34 munkaórát. A kigőzölgést megbontva három méter mélységben a huzat egyértelműen elindult oldalirányban, a szemben lévő felszíni szálkő kibúvás felé. Mivel addig öt méter kellene haladni, ezért a szálkő fal mellett egy másik aknát hajtottunk. Mindkét akna egyik oldala szálkő, mindkettő alján a gyenge légmozgás egymás felé mutat, tehát a kettő közé, a még lejjebb található a felszakadt, feltehetőleg hasadékszerű barlangjárat. A stabil falak miatt ácsolni nem szükséges. A kutatási területet szalaggal körbekerítettük, valamint figyelmeztető feliratokat helyeztünk el. Az aknákat lefedtük.

Érdekes megfigyelésekre tettünk szert a huzat mozgásának megfigyelésekor, melyet a mellékletekben, külön tanulmányban írtunk le.

A II. kerületi Önkormányzat kérésének megfelelően, képviselőjük által kijelölt helyre elkezdtek átermelni a depót, illetve a további kitermelt anyag is a megadott területre került. Sajnálatos módon a kutatási területet jelző feliratokat, illetve a kordont, valamint a lezárást rendszeresen eltávolítják, megrongálják - ezeket természetesen azonnal pótoljuk -, feltehetőleg az ott kutyájukat póráz, és szájkosár nélkül sétáltató, valamint éjszaka paint-ball partikat rendező egyének.

További tervek

Földradar alkalmazása: mivel elértünk az alkalmazáshoz elégséges mélységet, megfelelő szakemberekkel vettük fel a kapcsolatot, hogy a további kutatásban földradart alkalmazunk. Így nem szükséges a kutatóaknákat tovább mélyíteni, és egyértelműen be tudjuk a felszínhez legközelebb eső járatokat mérni. Ekkor a kutatóaknákat is be tudjuk temetni.

Klastrom-szirti kigőzölés

Klastrom-szirti kis beszakadás

A Klastrom-szirtek a Keszölcshöz tartozó Klastrompuszta felett találhatóak, közel egy kilométer hosszúságban. Az átlagos falmagasság 15-20 méter, helyenként erősen tagolt. A szirteken több üreg, illetve barlang indikáció található. Ezek közül irodalmi, illetve szóbeli közlések alapján néhány továbbkutatásra javasolt különböző indokokkal: huzat, kigőzölés, pattogó kő, stb. Azonban a legtöbbről hiányosak az adatok. A számos barlang, illetve a jelenleg ismert huzatadatok alapján, figyelembe véve a geológiai adottságokat, valamint a viszonylag közeli, nagyobb barlangok genetikáját feltételezhető egy igen nagy, és bonyolult genetikájú üregrendszer. Ennek feltárása mind természetvédelmi, mind speleológiai szempontból igen fontos. Azonban alaposabb vizsgálat, és azonosítás hiányában jelenleg nem lehet megállapítani nagy valószínűséggel, hogy mely barlangok jöhetnek szóba potenciálisan ezen rendszerbe való bejutás szempontjából.

Így merült fel az a gondolat, hogy a környéken a még fel nem tárt, de a rendszer potenciális bejutási pontjait megkeressük, és feltárjuk.

- A két pont közül a kis beszakadást, mely a völgy talpszintje felett nem sokkal helyezkedik el, megbontottuk. Egy enyhén ferde, kisebb gömbfülkéből álló üregbe jutottunk, amely végpontja lefelé hajlik, és mely felől egyértelműen párás levegő kiáramlása is érezhető. A további munkálatok csupán a bontásra szorítkoznak.
- A kigőzölést sajnos nem sikerült pontosan bemérnünk, erre a 2009-es év februárjában kerítettünk sort-megfelelő klimatikus viszonyok esetén.

Melléklet

Fotódokumentáció az Avaros-barlang új járatairól

Fotódokumentáció a Pilis-oldali kigőzölgés bontásáról.

